

Edukacja domowa – zagadnienia do egzaminu – GEOGRAFIA klasa I LO Zakres Rozszerzony

1. Czym jest geografia? Skąd pochodzi nazwa?
2. Jakie wyróżniamy sfery Ziemi?
3. Na jakie dyscypliny dzieli się geografia i czym one się zajmują?

I. Obraz Ziemi

4. Jakie są źródła informacji geograficznej?
5. Co to jest teledetekcja?
6. Metody badań geograficznych.
7. Co to jest mapa? Wymień elementy mapy. Jakie cechy musi mieć mapa?
8. O czym informuje skala? Rodzaje skali.
9. Obliczanie odległości rzeczywistej na podstawie skali mapy.
10. Obliczanie powierzchni rzeczywistej na podstawie skali mapy.
11. Współrzędne geograficzne – odczytywanie oraz wyszukiwanie obiektu po współrzędnych.
12. Ilościowe i jakościowe metody prezentacji informacji geograficznych na mapach.
13. Podział map ze względu na skalę, treść oraz przeznaczenie.
14. Co to są GIS i do czego służą? Podaj przykłady.
15. Czytanie map. Mapa poziomicowa.

II. Ziemia we Wszechświecie

16. Teoria geocentryczna i heliocentryczna, teoria Wielkiego Wybuchu.
17. Najważniejsi naukowcy związani z poznawaniem wszechświata.
18. Budowa i rozmiary wszechświata.
19. Powstanie i budowa Układu Słonecznego. Podział planet na grupy.
20. Wyjaśnij pojęcia: gwiazdozbiór, galaktyka, kometa, planetoidy, meteoroidy, księżycy, ekliptyka.
21. Gwiazdozbiory widoczne z terytorium Polski.
22. Cechy ruchu obiegowego Ziemi. Następstwa ruchu obiegowego Ziemi.
23. Pierwsze dni astronomicznych pór roku – przesilenie i równonoc – cechy charakterystyczne.
24. Jakie wyróżniamy strefy oświetlenia Ziemi? Czym się charakteryzują?
25. Obliczanie wysokości górowania Słońca na dowolnej szerokości geograficznej w dniach równonocy i przesileni.
26. Cechy ruchu obrotowego Ziemi. Następstwa ruchu obrotowego Ziemi.
27. Rodzaje czasu na Ziemi.
28. Obliczanie czasu słonecznego w danym miejscu na kuli ziemskiej.
29. Obliczanie współrzędnych geograficznych na podstawie różnicy czasu słonecznego oraz wysokości Słońca w dniach równonocy i przesileni.

III. Atmosfera

30. Czym jest atmosfera. Budowa atmosfery.
31. Rodzaje promieniowania słonecznego.
32. Jakie czynniki wpływają na temperaturę powietrza na Ziemi?
33. Rozkład temperatury powietrza na kuli ziemskiej.
34. Co to jest ciśnienie atmosferyczne? W jakiej jednostce go mierzymy?
35. Co to są wyż i niż baryczny oraz jak powstają?
36. Rozkład ciśnienia barycznego na kuli ziemskiej.
37. Ruchy powietrza.
38. Globalna cyrkulacja atmosferyczna - w strefie międzyzwrotnikowej – powstawanie pasatów, w strefach umiarkowanych, w strefach okołobiegunowych.
39. Cyrkulacja monsunowa.

40. Wiatry lokalne.
41. Opady i osady atmosferyczne.
42. Czynniki wpływające na rozmieszczenie opadów atmosferycznych na Ziemi
43. Rozkład opadów na kuli ziemskiej.
44. Rodzaje chmur.
45. Masy powietrza i fronty atmosferyczne.
46. Co to jest pogoda i jakie są jej składniki?
47. Czym jest mapa synoptyczna? Prognozowanie pogody.
48. Co to jest klimat i od czego zależy? Czynniki klimatotwórcze.
49. Klimaty na kuli ziemskiej i ich cechy charakterystyczne oraz rozmieszczenie na mapie.
50. Czym różni się klimat morski od kontynentalnego?
51. Rozpoznawanie strefy klimatycznej na podstawie opisu lub klimatogramu.

IV. Hydrosfera

52. Zasoby wodne na Ziemi. Cykl hydrologiczny.
53. Wszechocean, skład chemiczny wody morskiej, zasolenie i zróżnicowanie temperatury w morzach i oceanach.
54. Pionowe i poziome ruchy wody morskiej.
55. Co to są prądy morskie i jak powstają? Rodzaje prądów morskich.
56. Jakie skutki dla działalności człowieka niesie działanie chłodnych oraz ciepłych prądów morskich na obszary lądowe znajdujące się pod ich wpływem?
57. Mechanizm ENSO oraz jego wpływ na środowisko i gospodarkę człowieka.
58. Wyjaśnij pojęcia: rzeka, jezioro, źródło, ujście, rzeka główna, dopływ, dorzecze, dział wodny, zlewisko, zlewnia, reżim rzeki, stan wody, przepływ rzeki.
59. Rodzaje rzek oraz ich ustrojów.
60. Typy genetyczne jezior i ich przykłady na świecie.
61. Co to jest granica wiecznego śniegu?
62. Gdzie na świecie występują obecnie lądolody?
63. Warunki powstawania lodowców, ruch lodowców.
64. Budowa lodowca górskiego. Typy lodowców górskich.
65. Lądolody na świecie.
66. Rodzaje wód podziemnych ze względu na pochodzenie oraz położenie na różnej głębokości.
67. Rodzaje źródeł.

V. Wnętrze Ziemi. Procesy endogeniczne

68. Budowa wnętrza Ziemi – warstwy Ziemi.
69. Budowa skorupy ziemskiej.
70. Czym są minerały? Czym się różnią?
71. Podział skał ze względu na pochodzenie wraz z przykładami. Rozpoznawanie rodzajów skał po opisie.
72. Tektonika płyt litosfery. Co to są prądy konwekcyjne? Rodzaje granic płyt litosfery.
73. Co to jest strefa subdukcji oraz spredingu? Jakie formy ukształtowania powierzchni tam powstają?
74. Co to są ruchy górotwórcze? Orogenezy w dziejach Ziemi.
75. Rodzaje deformacji tektonicznych.
76. Rodzaje gór i ich geneza oraz przykłady na świecie.
77. Co to są ruchy epejrogeniczne?
78. Na czym polega różnica między plutonizmem a wulkanizmem?
79. Rodzaje intruzji magmowych.
80. Budowa wulkanu. Rodzaje produktów wulkanicznych.
81. Rodzaje wulkanów z przykładami.
82. Wyjaśnij pojęcia: trzęsienie ziemi, fala sejsmiczna, epicentrum, hipocentrum, tsunami.
83. Ruchy epejrogeniczne.

- 84. Ruchy izostatyczne.
- 85. Formy ukształtowania lądów i dna oceanicznego – ukształtowanie pionowe i poziome.
- 86. Metody odtwarzania dziejów Ziemi.
- 87. Tabela stratygraficzna. Kronika dziejów Ziemi.

VI. Procesy egzogeniczne

- 88. Na czym polegają procesy zewnętrzne kształtujące powierzchnię Ziemi? Jakie są ich rodzaje?
- 89. Co to jest wietrzenie skał? Jakie są rodzaje wietrzenia?
- 90. Rodzaje ruchów masowych.
- 91. Co to jest proces krasowienia? Formy krasu powierzchniowego i podziemnego.
- 92. Jakie rodzaje rzeźbotwórczej działalności rzeki dominują w poszczególnych odcinkach jej biegu?
- 93. Rodzaje ujść rzecznych i ich przykłady na świecie.
- 94. Niszcząca i akumulacyjna działalność lodowców górskich.
- 95. Formy polodowcowe górskie.
- 96. Formy glacialne (erozyjne i akumulacyjne). Krajobraz młodoglacjalny.
- 97. Formy fluwioglacjalne.
- 98. Niszcząca i budująca działalność wiatru - procesy eoliczne, formy.
- 99. Rodzaje wydm i rodzaje pustyń.
- 100. Niszcząca i budująca działalność morza.
- 101. Jak powstaje mierzeja? Co to jest abrazja? Jak powstają klify?
- 102. Typy wybrzeży morskich i ich przykłady na świecie.

VII. Pedosfera i biosfera

- 103. Gleba i jej składniki.
- 104. Procesy glebotwórcze.
- 105. Poziomy glebowe i ich charakterystyka.
- 106. Czynniki glebotwórcze.
- 107. Rodzaje gleb (profile, skała macierzysta) i ich występowanie na kuli ziemskiej
- 108. Strefy roślinne na Ziemi występujące od równika do bieguna w powiązaniu z klimatem oraz glebami.